

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ШКОЛЯРІВ

Вступ. У контексті модернізації освітнього процесу важливим завданням сучасної школи є створення умов для цілісного розвитку особистості учня, формування його компетентностей у різних сферах життєдіяльності. Одним із ефективних шляхів реалізації цього завдання є впровадження міжпредметної інтеграції, яка забезпечує взаємозв'язок знань із різних галузей і сприяє глибшому усвідомленню учнями навчального матеріалу. Особливого значення міжпредметна інтеграція набуває у сфері фізичного виховання, де поєднання знань із біології, хімії, психології, валеології, медицини та інших предметів дозволяє підвищити ефективність формування здоров'язбережувальної компетентності.

Фізичне виховання є не лише засобом розвитку фізичних якостей, а й потужним педагогічним інструментом впливу на світогляд учнів, їхню культуру здоров'я та спосіб життя. У цьому контексті інтеграція фізичного виховання з іншими предметами сприяє не лише збагаченню змісту уроків, але й формуванню цілісного уявлення про власне тіло, здоров'я, закономірності його функціонування, а також усвідомленню важливості фізичної активності для гармонійного розвитку [1].

Актуальність дослідження зумовлена потребою в оновленні змісту та форм організації фізичного виховання, підвищенні мотивації учнів до занять фізичною культурою через залучення їх до міждисциплінарної взаємодії, що відповідає вимогам Нової української школи та концепції компетентнісного підходу в освіті.

Метою статті є визначення педагогічних засад ефективної міжпредметної інтеграції у фізичному вихованні школярів, а також окреслення шляхів підвищення якості освітнього процесу шляхом поєднання знань з різних галузей у межах фізичного виховання.

Результати дослідження. Міжпредметна інтеграція у фізичному вихованні школярів ґрунтується на ідеї взаємозв'язку знань з різних навчальних дисциплін з метою формування цілісного світогляду учня, розвитку його критичного мислення, самосвідомості та здоров'язбережувальної компетентності. В умовах Нової української школи, яка орієнтується на компетентнісний підхід, інтеграція змісту фізичного виховання з іншими освітніми галузями сприяє створенню більш насиченого й мотивуючого навчального середовища.

До основних педагогічних засад міжпредметної інтеграції у фізичному вихованні належать [2]:

- системність, що передбачає цілеспрямовану інтеграцію знань з різних предметів у межах фізичного; виховання;
- компетентнісна орієнтація, яка забезпечує формування практично значущих знань і навичок, необхідних для збереження й зміцнення здоров'я;

- інтерактивність, що виявляється в залученні учнів до активної пізнавальної та фізичної діяльності;
- індивідуалізація, яка дозволяє враховувати рівень фізичної підготовки, інтереси та здібності кожного учня;
- інноваційність, яка полягає у впровадженні новітніх методик, технологій та форм навчання.

Інтеграція фізичного виховання з біологією сприяє розумінню функціонування опорно-рухового апарату, серцево-судинної та дихальної систем, що дозволяє учням усвідомлювати значення фізичних навантажень для організму. Знання з хімії можуть бути використані для пояснення енергетичних процесів, що відбуваються під час фізичних вправ, а також впливу харчування та водного балансу на загальний фізичний стан. Поєднання з основами здоров'я та безпеки життєдіяльності дозволяє розширити знання учнів щодо профілактики травматизму, формування навичок першої допомоги та безпечного поведіння в побуті й під час занять спортом. Залучення до уроків знань із психології допомагає розуміти вплив емоційного стану на фізичну активність, роль мотивації у досягненні спортивних результатів, значення саморегуляції та самомоніторингу [3].

Особливо перспективною є інтеграція фізичного виховання з інформатикою – використання фітнес-трекерів, мобільних додатків для моніторингу фізичної активності, онлайн-платформ для оцінки прогресу тощо. Це сприяє формуванню цифрової компетентності та підвищує зацікавленість школярів у власному фізичному розвитку.

Педагогічна практика підтверджує, що міжпредметна інтеграція сприяє підвищенню мотивації учнів до занять фізичною культурою, оскільки навчальний матеріал стає для них більш осмисленим, практично значущим та пов'язаним із реальним життям. Наприклад, вивчаючи правила дихання при бігу, учень одночасно засвоює знання з анатомії; розробляючи індивідуальний режим дня – опановує навички самоменеджменту та планування [4].

Для ефективної реалізації міжпредметної інтеграції необхідна співпраця вчителів різних предметів, методична підтримка, а також розробка інтегрованих навчальних програм і занять. Крім того, важливу роль відіграє матеріально-технічне забезпечення – наявність мультимедійних засобів, спортивного обладнання, навчальних ресурсів тощо.

Висновки. Таким чином, міжпредметна інтеграція у фізичному вихованні є важливою педагогічною умовою формування ключових компетентностей, розвитку здоров'язбережувальної поведінки та підвищення освітньої мотивації школярів. Її впровадження потребує цілісного бачення, професійної підготовки педагогів та підтримки з боку освітнього середовища.

Література

1. Мозолев, О.М. (2022). Організація фізичного виховання студентів педагогічних спеціальностей. Навчально-методичний посібник. – Хмельницький, Видавець ФОП Цюпак А.А., 99 с.
<http://112.111.198.18:88/ispui/handle/123456789/637>
2. Хомяк, Г.Г. (2023). Інтеграційний підхід у підготовці майбутніх учителів фізичної культури. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні*

методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми, (68), 146-154. DOI:[10.31652/2412-1142-2023-68-146-154](https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-68-146-154)

3. Домбровський, А. Е., Алексєєв, О. О. (2024). Теоретичні основи реалізації міжпредметної інтеграції в навчанні учнів на уроках фізичної культури в закладах загальної середньої освіти. *Інноваційна педагогіка*, 1 (70), 24-28. DOI:[10.32782/2663-6085/2024/70.1.4](https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/70.1.4)

4. Mozolev, O., Khmara, M., Yashchuk, I., Kravchuk, L., Matviichuk, V., Kalenskyi, A., Miroshnichenko, V., Halus, O. (2020). The Influence of Value-oriented Teaching upon Vital Competences Formation of 7-9 Years Old Pupils during Physical Education Lessons. *Universal Journal of Educational Research*, 8(6): 2352-2358. DOI:[10.13189/ujer.2020.080619](https://doi.org/10.13189/ujer.2020.080619)

Коник Богдан Миколайович,
студент групи ФК-21,
гуманітарного факультету
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Науковий керівник:
Хмара Марина Анатолівна,
викладач кафедри туризму,
теорії і методики фізичної культури та валеології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

РІЗНОВИДИ СПОРТИВНИХ ІГОР В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Вступ. Спортивні ігри є важливою частиною фізичного виховання у школі, оскільки сприяють розвитку фізичних якостей, координації, витривалості та командної взаємодії. Саме спортивні ігри є засобом комплексного розвитку фізичних, психологічних та морально-вольових якостей дитини [1].

У контексті Нової української школи змінюється підхід до навчання фізичної культури, зокрема до викладання спортивних ігор. Сучасні методики акцентують увагу не лише на фізичних навантаженнях, а й на формуванні життєвих компетентностей, мотивації до здорового способу життя та розвитку індивідуальних здібностей кожного учня широко використовуючи спортивні та рухливі ігри [2].

Мета статті – проаналізувати зміст та особливості сучасних спортивних ігор в програмі Новій української школи.

Результат дослідження. Спортивні ігри в Новій українській школі умовно можна поділити на традиційні та інноваційні. Традиційні спортивні ігри є фундаментом фізичного виховання в школах і широко застосовуються у шкільній програмі та змаганнях [3]. Вони включають в себе:

- футбол;
- баскетбол;
- волейбол;
- гандбол;
- настільний теніс;
- бадмінтон.